

Pääkirjoitus

Masters of the Universe?

Pimenevässä illassa voi tähtitaivaalle katsoessa kokea hartautta maailmankaikkeuden hiljaisesta läsnäolosta. Se voi olla lohduttavaa tai painostavaa. Olemmeko jokainen yksin kantamassa harteillamme taivaankappaleiden painoa, suhteettomien voimien puristuksessa, tai ikuisuuden kuilun reunalla tärisemässä kylmyyden ja pelon kourissa? Vai koemme olevamme osa kaikkeutta avaruudessa, jossa on tilaa hengittää ja jossa kaikki, mikä meissä liikkuu, sisimmätkin tunteemme, ovat osa suurempaa kokonaisuutta, kaikenkeskistä yhteyttä? En usko, että olemme kykeneviä aisteillamme tai päättelykyvyllämme löytämään vastausta, emmekä varsinkaan kykene toisen puolesta tavoittamaan koettua todellisuutta, sulautumaan toisen ytimessä kuplivaan laavaan. Toisaalta emme voi taikoa itseämme tai toisiamme paikalleen jähmettyneiksi kiviksikään, vaan muotoudumme toistemme mukaan ja muutumme toistemme kanssa, olemme osa luontoa ja kuollessammekin maadumme osaksi kiertokulkua.

Etsimme vastauksia epävarmuutemme, vaikkapa vetämällä viivoja pimeydessä loistavien valonpilkahdusten välille, ja toivomme, että se kirkastaisi omaa vaellustamme. Tähtikuvioiden avulla voimme suunnistaa, tai ne voivat ruokkia mielikuvitustamme, mutta tähdet eivät muodosta mitään kuvioita itsessään. Yötaivas on todellinen, mutta havainto yksityinen. Voimme jakaa noita havain-toja toisen kanssa, voimme kokea ja havaita yhdessä ja niin rikastaa toistemme olemassaoloa. Emme tee väärin, jos tulkitsemme ja jaamme tulkintojamme, mutta jos luulemme oman tulkintamme olevan itse todellisuus ja vaadimme muidenkin hyväksyvän sen elinehdot, saatamme lukita toisia pimeiden tyrmien yksinäisyyteen ja satuttaa heitä käsitystemme sivalluksilla. Varsinkin jos meillä on siihen valtaa.

Riitta Tähtkää mukaillen kutsumme tavallisesti todellisuudeksi välittömän kokemuksemme maailmaa, eikä se tahdo mukautua objektiivisesti tulkittavaksi. Aistillisuutemme ja fantasiamme ovat syvällä itsekokemuksessamme, ja löytäessään ilmaisukanavan ne korostavat yhteyttämme todellisuuteen. Yhtä saattaa puhutella biologia, toista sosiologia, kolmatta hengellisyys – kaleidoskoopin sirpaleet liikkuvat ja muodostavat uusia kuvioita pysyessään liikkeessä. Pysäytyskuva ei sen sijaan kerro mitään liikkeestä, joka kuvan luo.

Ääriajattelu syntyy pysäytyneisyydessä. Omasta yksityisestä tehdään universaali totuus toisen kustannuksella sen sijaan, että kohdattaisiin toisen yksityinen ja tehtäisiin sille tilaa itsessä. Ei tunnisteta suhteellisuuden luomia rakenteita, joiden sisällä voitaisiin kohdata ja todella kokea jotain jaettua yhdessä. Psykoanalyysi ja psykoterapeuttinen maailma yleisesti on historiansa aikana heilunut vaarallisella raja-alueella; ei ole aina maltettu olla uteliaisuuden, itsekritiikin ja ei-tietämisen äärellä, vaan on päädytty auktoriteetin asemassa määrittelemään, satuttamaan ja luomaan irvikuvia ihmisten kokemuksista. Ei ole siedetty vierautta, on kadotettu oman tulkinnan kontekstuaalisuus ja vältytty kohtaamasta omia vaikeita epävarmuuden ja syllisyyden värittämiä tunteita.

Vuoden ensimmäinen *Psykoterapia* koostuu monenlaisista kirjoituksista, mutta julkaisun tekstejä selailllessani huomasin, että rakkauden, halun, seksuaalisuuden ja sukupuolisuuden teemat korostuvat. Teemoja yhdistää muutos ja muuntuminen sekä subjektiivisen kokemisen yksityisyys ja herkkyys. Anne Anttonen kirjoittaa Wilfred Bionin elämää ja teorioita pohdiskellen, miten luova

suhde syntyy oman haavoittuvuuden ja tarvitsevuuden tunnistamisen ja hyväksymisen kautta sekä luottamalla toiseen oman kontrollin ulottumattomissa olevana, pohjimmiltaan tuntemattomana ihmisenä. Kari Kurkela taas kirjoittaa oman halunsa tunnistamisesta, vastuun ottamisesta ja etiikasta sekä siihen liittyvästä puutteen ja menetysten suremisesta, jotta yhdenvertaisuuden kokemus mahdollistuisi suhteessa toiseen mahdollisimman hyvin ja oikeudenmukaisesti ilman tiedostamattomien hierarkkisten asetelmien tai sosio-normatiivisten odotusten luomia paineita.

Teema on ilmeinen myös seminaarikuulumisissa sekä Avgi Saketopouloun haastattelussa. Eeva Reiman kirjoittaa vaikuttuneensa Saketopouloun seminaarista, jonka järjestivät Integratiivisen psykoterapian yhdistys sekä Suomen Psykoanalyttinen yhdistys 7.–8.11.2025. Kuten käy ilmi, on seminaari ollut hyvin antoisa ja herättänyt ajatuksia laajasti erityisesti etiikasta, psykoanalyttisen yhteisön osallistumisesta yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä kliinisen työn rajoista ja psyykkisestä muutoksesta aina Freudin metateorian kehityksen vaiheisiin ja teorian muutosten seurauksiin asti. Milla Tamminen ja Minttu Niemi kertovat kuulumisia seuraavana viikonloppuna pidetystä seminaarista, eli 14.–15.11.2025 järjestetyiltä Nuorisopsykoterapia-säätiön koulutuspäiviltä, joiden aiheena oli sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuus. Kirjoittajat esittelevät lyhyesti perinteikkäiden päivien järjestelyjä ja pohtivat elähdyttävästi seminaarin esitelmien herättämiä ajatuksia, painottaen lopuksi sitä, miten keskeinen lähtökohta psykoanalyysissa on pyrkiä vapaaseen ajatteluun vaikeita ja ristiriitaa herättäviä aiheita tarkasteltaessa. Pirjo Tuhkasaaren koskettavasta raportista Therapeia-säätiön järjestämästä Pirkko Siltalan muistoseminaarista 17.1.2026 löytyy myös kasapäin aarteita, kuten tähän lehteen sopiva helmi: rakkaudessa kaikki vaatimukset ovat poissa.

Avgi Saketopouloun perusteellinen haastattelu valaisee hänen teoriaansa sekä hänen näkemyksiään psykoanalyysin historiasta ja nykytilasta: psykoanalyysin ajoittaisesta vaikeudesta sisällyttää muutosta, avautua ympäröivän todellisuuden muuttuviin realiteetteihin, pysyä uteliaana ja kyetä kyseenalaistamaan niitä premissejään, jotka edustavat tietyn aikakauden tieteellistä ja kulttuurista paradigmaa. Anna Liljan hersyvistä kuvauksesta voi saada makua siitä, millaisena psykoanalyttinen establismentti saattoi näyttäytyä satiirin silmin 1970-luvulla nuoren naisen kasvutarinassa. Leena Laurtonn artikkeli seksuaalisesta suostumuksellisuudesta puolestaan avaa Saketopouloun kehrittelemää traumateoriaa, tuoden yleisemminkin näkyväksi sitä, miten moniulotteisia ja syvälle yltäviä ovat seksuaalisuuden juuret.

Sukupuolen ja seksuaalisuuden monimuotoisuus ei ole uusi eikä ainutlaatuinen ilmiö. Seksuaalisuuden määrittely ja luokittelu sekä suhtautuminen ja asenteet muuttuvat kulttuurista ja ajanjaksoista riippuen. Katsomme sitten tähtitaivaalle, tai toisiamme silmiin, toivon, että voimme löytää riittävästi luottamusta ja turvaa, jotta tunnistaissimme, milloin olemme pelonsekaisten houreiden sokaisemia, ja osaisimme nähdä kauneutta arvoitukseksi, jonka edessä saamme olla tietämättömiä ja hämmentyneitä. Se ehkä rohkaisisi katsomaan maailmaa ja toisiamme niin, että näkisimme, mitä todella tarvitsemme, mitä haluamme varjella ja mistä päästää irti.

Markus Johansson
päätoimittaja